

IAK vragen wetsvoorstel toevoeging pandemieafdeling Kieswet

1. Wat is de aanleiding?

Indien er in de toekomst sprake is van een pandemie is het van belang dat er specifiek ten behoeve van de voorbereiding en organisatie van verkiezingen maatregelen kunnen worden voorgeschreven, zodat deze veilig kunnen plaatsvinden voor de kiezers, stembureauleden en de gemeentelijke organisatie. Dit wetsvoorstel introduceert daartoe een pandemieafdeling in de Kieswet. Tussen november 2020 en juli 2022 was de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 van kracht, op basis waarvan er maatregelen golden voor het houden van een verkiezing tijdens de coronapandemie, maar per 1 juli 2022 is deze wet vervallen.

2. Wie zijn betrokken?

Gemeenten zijn betrokken vanuit hun verantwoordelijkheid om de verkiezingen te organiseren met inachtneming van de regels uit de pandemieafdeling. Voor (leden van) het centraal stembureau, hoofdstembureau en nationaal briefstembureau gelden een aantal afwijkende regels. Voor kiezers en kandidaten gelden enkele aanvullende/afwijkende procedures op basis waarvan zij veilig deel kunnen nemen aan het verkiezingsproces.

3. Wat is het probleem?

Indien er sprake is van een pandemie, is het van belang dat verkiezingen op verantwoorde wijze doorgang kunnen vinden en zoveel als mogelijk geprobeerd wordt om deelname aan het verkiezingsproces voor iedereen op een veilige manier mogelijk te maken. Aangezien het verkiezingsproces zeer gedetailleerd is vastgelegd in de Kieswet, vergen de voorgestelde aanpassingen om het proces iets anders in te richten in geval van een pandemie een wetswijziging.

4. Wat is het doel?

Het toevoegen van een afdeling aan de Kieswet die enkele regels bevat voor de situatie dat er een verkiezing georganiseerd moet worden ten tijde van een pandemie. Deze afdeling zal enkel van kracht zijn indien er sprake is van een pandemie op grond van de criteria die hiervoor gelden in de Wet publieke gezondheid (zoals die komt te luiden na inwerkingtreding van het wetsvoorstel eerste tranche wijziging van de Wet publieke gezondheid). De regels maken het mogelijk om de organisatie en uitvoering van een verkiezing beter toe te rusten op de pandemische omstandigheden.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De minister van BZK is verantwoordelijk voor het verkiezingsproces. Gelet op het belang dat verkiezingen ook in tijden van pandemie veilig doorgang kunnen vinden, is het aan de minister om hier regels voor te stellen. Vanwege de zeer gedetailleerde wijze waarop het verkiezingsproces in de Kieswet is vastgelegd, is het stellen van afwijkende regels voor een verkiezing in tijden van pandemie enkel mogelijk door middel van een wetswijziging.

6. Wat is het beste instrument?

Gelet op de zeer gedetailleerde kiesregelgeving in de Kieswet is het enkel mogelijk om aanpassingen te doen in het verkiezingsproces middels een wetswijziging.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het wetsvoorstel beoogt burgers te faciliteren, in die zin dat er in tijden van pandemie regels gelden die deelname aan het verkiezingsproces (zowel voor kiezers als voor kandidaten) laagdrempeliger mogelijk maken. Hier staat tegenover dat de overheid (gemeenten in hun rol als organisator van de verkiezing en het centraal stembureau, hoofdstembureau en nationaal briefstembureau) enkele onderdelen van het verkiezingsproces net op een andere manier zal moeten organiseren indien er sprake is van een pandemie.

